

4. Zalecane materiały treningowe:

ORTOGRAFIA

Klasy I-III

- T. Kowalska, J. Maćczak, A. Sowińska „Ortografia inaczej czyli spacer po ortograficznej łące” „Ortografitti z Bratkiem. Zestaw dla uczniów kl. I, II, III”;
- E. Owsińska „Wesoły świat ortografii. Jak pisać poprawnie?”;
- E. Konińska, A. Dzieniszewska „Nauczanie zintegrowane, Moja ortografia. Ćwiczenia i zabawy ortograficzne w klasach początkowych”;
- J. Głowacka, A. Miziołek „Trening ortograficzny do pracy z dzieckiem w domu, na lekcjach i zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych”;
- A. Latusek „Obrazkowy słownik ortograficzny dla klas I-III szkoły podstawowej”;
- J. Częściak „Odlotowa ortografia”, (obrazkowy słownik ortograficzny);

klasy IV- VI

- A. Sowińska „Ortografia inaczej”;
- E. Suwalska „Ćwiczenia w terapii dysleksji i dysortografii dla uczniów klas IV-VI”
- A.J. Częściakowie „Ortografia co do głowy trafia”;
- B. Włodarczyk „Dyktanda i zabawy ortograficzne kl. 4,5,6”;
- K. Duszyńska - Łysak „Ćwiczenia utrwalające pisownię wyrazów z ch-h”, „Ćwiczenia utrwalające pisownię wyrazów z i i j”, „Ćwiczenia utrwalające pisownię wyrazów z ó-u”, „Ćwiczenia utrwalające pisownię wyrazów z rz-ż”, „Zmiękczenia - Ćwiczenia utrwalające pisownię wyrazów zawierających zmiękczenia”;
- Z. Saduś, A. Omiecińska Ortografia dla uczniów szkoły podstawowej. Zeszyt 1 spółgłoski miękkie”, Zeszyt 2 ó-u”, Zeszyt 3 rz-ż”, Zeszyt 4 ch-h”, Zeszyt 5 ą-om, -on; ę - em - en”;
- D. Chwastniewska, R. Czabaj „Ortografitti IV -V” wyd/ Operon
- R. Czabaj, A. Piechnik - Kaszuba- „Ortografitti V-VI” wyd. Operon

klasy VII-VIII oraz szkoły ponadpodstawowe

- J. Studnicka „Ortografitti”

NAUKA CZYTANIA / PISANIA

etap wczesnoszkolny

- J. Mickiewicz „Ćwiczenia ułatwiające naukę czytania i pisanie dla uczniów klas młodszych”;
- E. Kujawa, M. Kurzyna „Metoda 18 struktur wyrazowych w pracy z dziećmi z trudnościami w czytaniu i pisaniu”;

uczniowie starsi

- Z. Pomirska, D. Wieczorek „Wygraj z dysgrafią. Zbiór ćwiczeń dla uczniów z trudnościami w pisaniu”;
- M. Bogdanowicz, M. Rożyńska, „Ortografitti. Od dysgrafii do kaligrafii”;
- J. Furmański „Wzory dyktand graficznych. Ćwiczenia nie tylko dla dyslektyków”;

DOSKONALENIE CZYTANIA ZE ZROZUMIENIEM

etap wczesnoszkolny

- J. Bładowska „Ćwiczenia kształtujące umiejętność czytania tekstu ze zrozumieniem”, (I-III),
- W. Went „Wiem, co czytam. Ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem dla klasy...”;
- E. Wujczyk, E. Ciągowska „Ciche czytanie ze zrozumieniem - kl. 2”;
- L. Wózek „Czytanie ze zrozumieniem - wybór testów dla kl. 3”;
- B. Zakrzewska „Chcę dobrze czytać”;

uczniowie starsi:

- E. Wujczyk, E. Ciągowska „Czytanie ze zrozumieniem - testy dla kl. 4”;
- A. Warzybok „Czytanie ze zrozumieniem - wybór testów dla kl. 5, kl. 6”;
- J. Mickiewicz „Chcę wiedzieć... czytanie ze zrozumieniem dla uczniów klas IV-VI”;
- D. Gmosińska „Czytam, rozumiem, wiem. Teksty i ćwiczenia dla uczniów z trudnościami w czytaniu. Materiały do pracy z uczniami w wieku 11-15 lat”.

Oprac. A. Piotrowska-Sołtys -
pedagog PPP nr 7 w Lublinie

Poradnia Psychologiczno-
Pedagogiczna nr 7
w Lublinie

Poradnia Psychologiczno-
Pedagogiczna nr 7
w Lublinie

Trudności w czytaniu i pisaniu -
rekomendacje do pracy
treningowej z dzieckiem
w domu

81 532 80 78

info@poradnia.pl

www.ppp7.powiat.lublin.pl

Trudności w czytaniu i pisaniu - rekomendacje do pracy treningowej z dzieckiem w domu

Wielu rodziców zastanawia się, jak nauczyć dziecko ortografii, płynnego czytania, dobrego rozumienia odtwarzanych treści. Brak oczekiwanych efektów, pojawiające się oceny niedostateczne oraz uwagi ze szkoły demotywną dzieci do dalszej nauki, zaś u rodziców wywołują gniew i frustrację. Pojawia się wówczas pomysł konsultacji psychologiczno - pedagogicznej w Poradni.

Zanim jednak udamy się na badanie zaproponujemy dziecku ćwiczenia. Sięgnijmy po opracowane przez specjalistów dostępne w księgarniach (w tym oferujących zakup on-line) materiały treningowe.

Pamiętajmy, iż ucząc ortografii i czytania, nie trzeba wykorzystywać opastych tomów słowników ortograficznych i języka polskiego. Można posłużyć się wieloma ciekawymi pozycjami treningowymi, które są kolorowe, interesujące i przyciągają uwagę ucznia. Spróbujmy pomóc dzieciom w przezwyciężeniu trudności, szczególnie dziś, kiedy możemy poświęcić naszym bliskim więcej czasu. Podejmowane, systematyczne ćwiczenia przynoszą często oczekiwane efekty.

Rekomendacje:

- **Celem przezwyciężenia trudności w poprawnym pisaniu oraz czytaniu zaleca się podjęcie przez dzieci intensywnego treningu w proponowanej formie oraz w oparciu o wybrany materiał ćwiczeniowy.**
- **Praca treningowa powinna odbywać się przy wsparciu rodziców.**

Przykłady ćwiczeń w czytaniu i pisaniu [za: M. Bogdanowicz, Recepty na dobre czytanie i pisanie, [w:] Jak pomóc dziecku z dysortografią, ODN Zielona Góra 2000]

1. Dyktando w 10 punktach - z komentarzem ortograficznym. Opr.: prof. dr hab. Marta Bogdanowicz

- Umów się z dzieckiem, że codziennie będziecie robić dyktando obejmujące 3 zdania. Wymyślcie wspólnie nagrodę po każdym tygodniu pracy.
- Zaznacz w książce dziecka 3 zdania i przeczytaj na głos pierwsze zdanie.
- Dziecko powtarza zdanie i omawia pisownię każdego wyrazu (podaje zasady pisowni).
- Dziecko zapisuje zdanie (podobnie postępuje z następnymi zdaniami).

- Dziecko samodzielnie sprawdza cały napisany tekst.
- Dorosły sprawdza tekst. Jeżeli znajdzie błędy, podaje ich liczbę.
- Dziecko ponownie sprawdza tekst z pomocą słownika ortograficznego.
- Dorosły sprawdza poprawiony tekst. Jeżeli nadal są błędy, wskazuje tekst, z którego dyktował zdania.
- Dziecko porównuje napisany tekst ze wzorem i ostatecznie poprawia błędy.
- Dziecko opracowuje błędnie napisane wyrazy (np. podaje zasady pisowni, wyrazy pokrewne, odmienia wyraz przez przypadki, wymienia na inne formy).
- Uwagi: Podstawowym założeniem stosowania techniki: dyktando z komentarzem ortograficznym jest przeświadczenie o możliwości utrwalenia zasad pisowni i wytworzenia pełnej świadomości ortograficznej przez przekształcenie się nawyku "głośnego myślenia" - określenia zasad pisowni - w nawyk cichego przypominania ich sobie podczas pisania.

Kolejnym zadaniem ćwiczenia jest wytworzenie nawyku dokładnego sprawdzania i poprawiania każdej pracy pisemnej po napisaniu. Dziecko ma prawo do popełnienia błędu, ale nie ma prawa pozostawić go bez poprawienia. Warunkiem uzyskania tych efektów jest wykonywanie omawianego ćwiczenia krótko, lecz systematycznie oraz zawarcie umowy z dzieckiem co do czasu pracy (codziennie), liczby dyktowanych zdań (zawsze tej samej) oraz nagrody (po każdym tygodniu ćwiczeń). W ten sposób dziecko nie będzie usiłowało tych spraw stale z nami negocjować.

Tak więc ćwiczenie "dyktando w 10 - punktach" ma:

1. utrwalić znajomość zasad pisowni,
2. wytworzyć nawyk stałego przywoływania zasad ortograficznych podczas pisania,
3. wytworzyć nawyk stałego sprawdzania napisanego tekstu, a więc poczucie ODPOWIEDZIALNOŚCI za napisany tekst.

2. Tygodniowe ćwiczenia poprawnej pisowni - samodzielna praca starszych uczniów

- Przygotowanie
- Załóż zeszyt do ćwiczeń ortograficznych. Powtórz i utwórz zasady pisowni. Na końcu zeszytu załóż "Słowniczek trudnych wyrazów".
- Pisanie z pamięci - co dzień
- Przeczytaj uważnie wybrany przez siebie, lub wskazany przez nauczyciela fragment tekstu (ok. 4-5 zdań niezbyt długich, po ok. 5 wyrazów w zdaniu). Przeczytaj pierwsze zdanie, zapamiętując tekst i pisownię wyrazów. Uzasadnij pisownię trudnych wyrazów.

Powiedz tekst z pamięci. Przeczytaj powtórnie zdanie sprawdzając, czy dobrze zapamiętałeś. Napisz tekst z pamięci. Sprawdź zapis i nanieś poprawki. Porównaj zapis ze zdaniem wzorcowym i nanieś poprawki. Zakryj zdanie wzorcowe i napisane. Napisz powtórnie to samo zdanie. Sprawdź zapis.

- Poprawa błędów
- Wypisz wyrazy, w których popełniłeś błędy i uzasadnij poprawną pisownię. Wyrazy te zastosuj w krzyżówce. Ułóż z nimi zdania. Utwórz rodzinę wyrazów pokrewnych. Wykonaj ćwiczenie utrwalające pisownię. Wpisz je do "Słowniczka trudnych wyrazów" (na końcu zeszytu).
- Sprawdzian - co tydzień
- Pracuj codziennie, zapisując datę przy wykonanych ćwiczeniach. Po tygodniu ćwiczeń poproś kogoś, aby podyktował ci zdania, które codziennie pisałeś. Sprawdź, o ile błędów mniej zrobiłeś niż poprzednio i popraw je (wg wzoru). Po każdym tygodniu ćwiczeń pokaż zeszyt nauczycielowi.

3. "Czytanie na raty"

Uczeń młodszy

- Dziecko czyta na głos - zależnie od możliwości: od jednej lub kilku linijek tekstu do 1/2 strony,
- Dziecko czyta razem z Dorosłym na głos ("chórem", dorosły nieco ciszej) - dwa razy więcej, np. od dwóch linijek do 1 strony,
- Dorosły - matka czyta dziecku na głos - trzy razy więcej, np. od trzech linijek do 3 stron,
- Dziecko czyta samo po cichu - cztery razy więcej, np. od 4 linijek do 4 stron; powtórka całego cyklu (pkt 1-4)
- Streszczenie przeczytanego tekstu (ustne - opowiadanie lub pisemne - w formie planu czy wypracowania) lub dyskusja nad tekstem.

Uczeń starszy

- Dziecko czyta na głos - zależnie od możliwości: od ok. 1/2 - 1 strony,
- Dorosły - czyta dziecku na głos - trzy razy więcej, ok. 3 stron; dobrze, jeżeli dziecko w tym czasie śledzi tekst wzrokiem,
- Dziecko czyta samo po cichu - cztery razy więcej: ok. 4 stron; powtórka całego cyklu (pkt 1-3)
- Streszczenie przeczytanego tekstu (ustne - opowiadanie lub pisemne - w formie planu czy wypracowania) lub dyskusja nad tekstem,
- Podsumowanie przeczytanego rozdziału - streszczenie rozdziału i dyskusja nad wybranymi problemami.